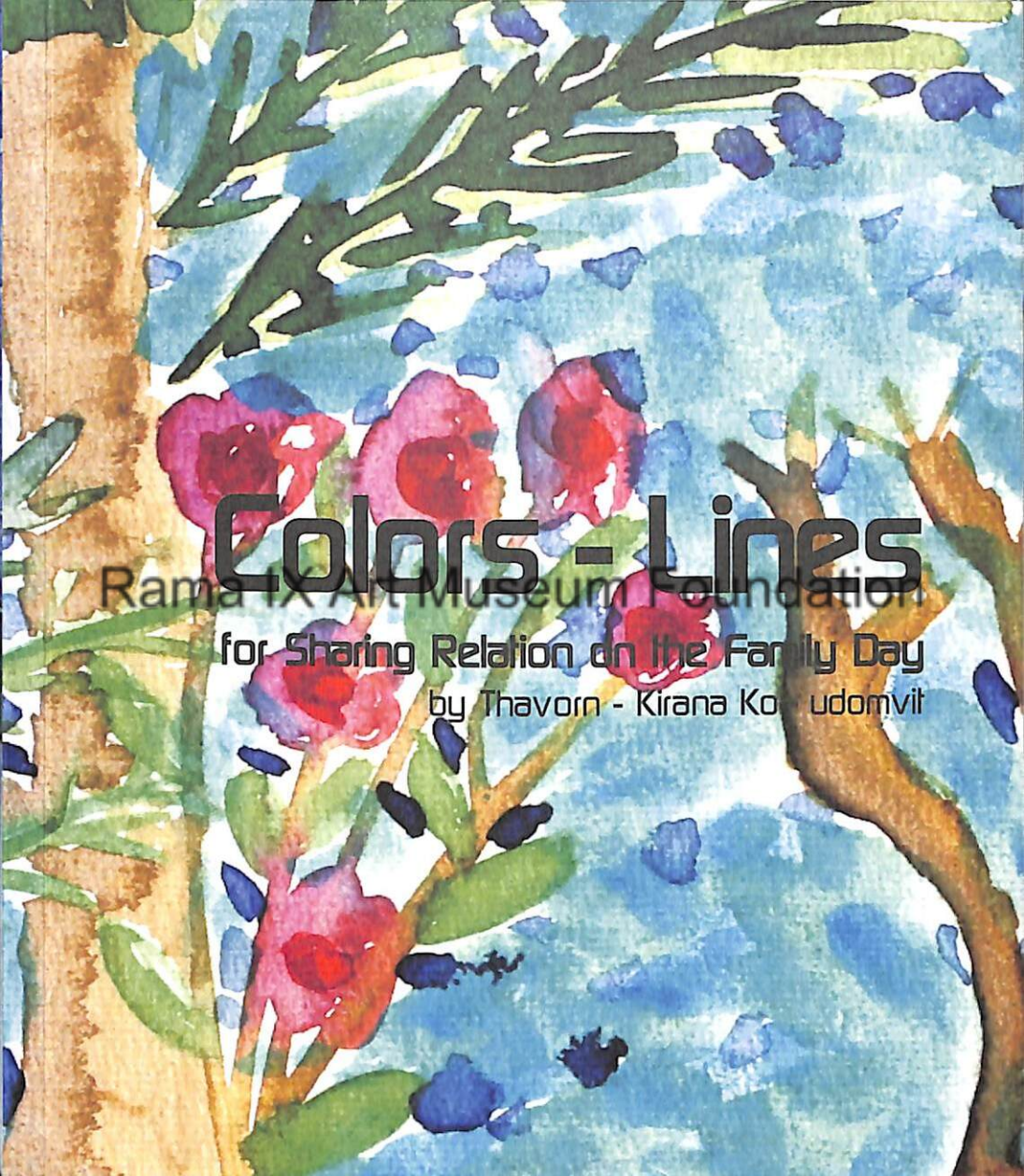

A watercolor illustration featuring a cluster of pink and red flowers with green leaves and stems. The background is a light blue wash with scattered dark blue and purple spots. Brown, textured brushstrokes represent tree branches or roots, framing the central floral elements. The overall style is soft and painterly.

Colors - Lines

Rama IX Art Museum Foundation

for Sharing Relation on the Family Day

by Thavorn - Kirana Kongsudomvit

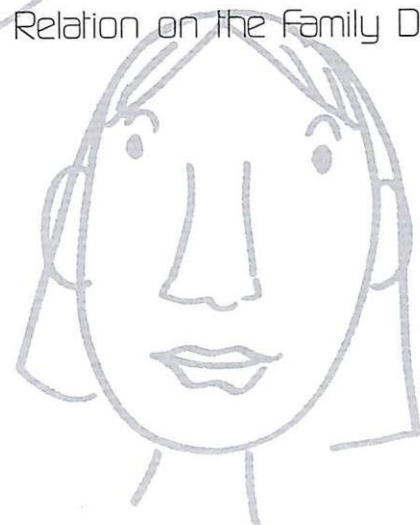
Thavorn - Kirana Ko - udomvit

Rama IX Art Museum Foundation

สีสันสานสัมพันธ์วันครอบครัว

Colors - Lines

for Sharing Relation on the Family Day

“โกกิ...ลูกสาวที่เป็นทั้งของขวัญที่พ่อให้ และของขวัญที่ให้พ่อ”

ผมได้รับคำเขียนจากป๊ะป๊า-ถาวร โกอุดมวิทย์ ให้เขียนเรื่องราวสัมพันธ์ภาพของป๊ะป๊ากับลูกสาวคือน้องโกกิ (ด.ญ. กิรณา โกอุดมวิทย์) อาจจะด้วยสาเหตุสองประเด็นสำคัญ คือ

หนึ่ง ผมมีชื่อเสียงในด้านที่มีลูกสาว (น้องเตย) เป็นเด็กชอบเขียนรูปมาแต่เล็ก ๆ เช่นกันกับน้องโกกิ

สอง ผมเคยเขียนเรื่องระหว่างผม (ผู้เป็นพ่อ) กับลูกสาว (ผู้เป็นลูก) ลงในนิตยสาร “แพรว” ฉบับวันพ่อเมื่อปีก่อน ปรากฏว่ามีแฟน ๆ ส่งสารมาชื่นชมเรื่องราวที่เขียนไปมากมาย บางคนบอกว่าอ่านแล้วน้ำตาซึม

และบางคนบอกว่าอ่านแล้วเข้าใจสามีมากขึ้น ว่าทำไมเขาถึงห่างเหินจากลูกสาวเมื่อถึงวัยที่ลูกสาวต้องเติบโตเป็นสาว

นี่คงเป็นเหตุผลหลักที่ป๊ะป๊าถาวร ชวนผมมาเขียนในสูจิบัตรงานแสดงศิลปะสองพ่อลูกตระกูลโกอุดมวิทย์ ซึ่งผมก็รู้สึกเป็นเกียรติและเห็นว่าเหมาะสมดีเหมือนกัน ผมมีลูกสาวคนเดียวและรักลูกสาวมาก ป๊ะป๊าถาวรก็เป็นเช่นกัน

ผมรู้จักอาจารย์ถาวรมาตั้งแต่วันที่เขาสอบเอนทรานซ์เข้าคณะจิตรกรรมฯ ที่ผมสอนอยู่ ผมสอนอาจารย์ถาวรมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จบปริญญาตรีแล้วก็ตามมา

สอนระดับปริญญาโทอีก สอนกันจนจบแล้วก็มาเป็นอาจารย์ เป็นเพื่อนสนิทด้วยกัน ในภาควิชาภาพพิมพ์อีก

ผมกับอาจารย์ถาวรไม่เพียงแต่มีสัมพันธ์ภาพกันเพราะหน้าที่การงานเท่านั้น แต่ยังเข้ามาสู่ความใกล้ชิดกันในระดับครอบครัวด้วย

วันที่ผมแต่งงาน อาจารย์ถาวรและว่าที่ภรรยาในขณะนั้นก็ไปช่วยงานผม ที่ขอนแก่นและวันนั้น จนทำอะไรได้ วันที่ลูกสาวผมคลอด อาจารย์ถาวรเป็นคนที่ได้เห็นหน้าลูกสาวของผมก่อนผมเสียอีก (เจ็บใจไหมล่ะ)

ด้วยความสัมพันธ์ที่ยาวนานขนาดนี้ ผมคงได้ล่วงเกินจากจ้วงอาจารย์ถาวร เข้าไปบ้าง (มาก) เพราะผมใช้สิทธิ์ที่ผมเป็นผู้ใหญ่ (กว่า) เป็นอาจารย์ (มากกว่า) ใครจะทำไม แต่อาจารย์ถาวรไม่เคยล่วงเกินผม ก้าวร้าวผมเลย ทั้งทางกาย ทางวาจา และเชื่อว่าใจก็ไม่เคยคิด

เมื่ออาจารย์ถาวรเป็นเจ้าบ่าวแต่งงานกับเจ้าสาวที่สวยงามและน่ารักอย่างคุณกนกรัตน์ (เจ๊) เป็นความชื่นใจครั้งแรกๆ ของมวลมิตรครูบาอาจารย์ และเมื่อน้องเพ็ญท์ (ลูกชายคนโต) ออกมาเป็นความชื่นใจที่ได้เห็นผลพวงแห่งความรัก เมล็ดแรกแตกออกเป็นต้นกล้า

น้องโกกิดิตตามาทางๆ แต่ไม่ไกลกันมากนัก คราวนี้เป็นตัวเมีย...เอ๊ย...เป็นลูกสาว ผมรู้สึกชื่นใจอย่างสุดๆ แทนป๊ะป๊าถาวร เพราะผมเปรียบเทียบกับผมเมื่อตอนที่ผมได้ลูกสาวผมก็ดีใจสุดๆ เหมือนกัน ทั้งๆ ที่ภรรยาของผมร้องไห้น้ำตาซึมเสียใจที่เธอไม่สามารถให้ลูกชายกับผมได้ พุทโธ...เธอไม่รู้จริงๆ ว่าที่ผมอยากได้ก็คือลูกสาวนี่แหละ (ถ้ามีได้อีกหลายคนก็จะมีแต่ลูกสาว)

ลูกสาวกับพ่อนี้แหละช่างถูกกันดีเหลือเกิน บางทีพระเจ้าก็ส่งลูกสาวให้มาเป็น คู่กับพ่อ...ปราบพ่อ (แทนแม่) ผมเชื่อว่าน้องโกกีนีแหละที่จะมาปราบปิศาจาร ชนิดเหนือฟ้าก็ยังมีลูกสาวอยู่บนฟ้า

ลูกสาวจะช่วยให้เราอ่อนโยนขึ้น ลดความแข็งแกร่งลงไป ทัศนคติจะเปลี่ยนไป ทักษะด้านวิชาการ ที่บดบังนัยน์ตาให้มืดบอด บางทีลูกสาวตัวเล็กๆ ที่ซื่อๆ อยู่ทุกวันนี้แหละ เธอ จะเป็นนางฟ้าตัวน้อยที่คอยปกป้องดูแลจิตวิญญาณของเราให้อยู่เหนืออันตรายได้

มาถึง ณ วันนี้ ก็เป็นข้อพิสูจน์ได้จริงๆ ว่า เด็กหญิงโกกิดำกั้วมายืนอยู่ เคียงข้างปิศาจารผู้ยิ่งใหญ่ได้แล้วอย่างไม่น่าเชื่อ ในฐานะศิลปินตัวน้อยๆ

ผมถามว่า ปกติอาจารย์ถาวรเคยยอมให้ใครมายืนอยู่ข้างๆ เขาในฐานะศิลปินหรือไม่ แต่วันนี้เขายอมให้เด็กหญิงตัวเล็กๆ ที่ไม่เคยเรียนจบปริญญาศิลปะจากที่ไหน ซ้ำยังไม่เคยมีเกียรติประวัติในด้านศิลปะมาก่อนเลย มาแสดงงานร่วมกัน และเป็นงานที่เขาจัดขึ้นไม่ใช่เพื่อตนเอง แต่เพื่อลูกสาวตัวน้อยๆ

ก่อนหน้านี้ไม่นานนัก เจอกันที่ไหน ไม่ว่าจะเป็นห้องสอน ห้องสัมมนา โต๊ะอาหาร หากพอมีเวลาว่าง อาจารย์ถาวรจะหยิบเอาภาพเขียนจากแฟ้มออกมาโชว์ เป็นภาพเขียนของน้องโกกีนีที่มีความสามารถอย่างมหัศจรรย์ คล้ายจะบอกว่า “นี่ลูกสาวผม”

คนทั่วไปที่ได้เห็นพลังการแสดงออกในการเขียนภาพของน้องโกกีนีต่างก็ฮือฮา ชื่นชมในฝีมือของหนูน้อย แต่ปีนั้นมีการชื่นชมลูกสาวมากกว่าคนอื่นหลายเท่า

หากลูกสาวมาด้วยกัน ปะป้าคนนี้ก็จะต้องยื่นคະຍອື່ນให้ลูกสาววาดรูปให้ดู ซึ่งก็ตามประสาเด็ก บางทีก็อยากเขียน บางทีก็ไม่อยากเขียน (หนูโกกิดำกั้วรูปผมก็ยังมี) ถามว่าคุณพ่อที่เป็นอาจารย์สอนศิลปะจะต้องลดตัวเองไปคະຍອື່ນให้ลูกศิษย์เขียนรูปอย่างนี้ไหม...ตอบว่า คุณพ่อศิลปินใหญ่ยอมทำก็แค่กับลูกสาวตัวน้อยๆ เท่านั้น

ถึงตอนนี้ ผมก็จะนั่งแหงนหน้าปิศาจารเล่นว่า “โกกีนี เขียนรูปเก่งกว่าปิศาจารนะ”

หากเรื่องนี้เป็นความจริงว่า ผมไปชมเด็กทั่วๆ ไปว่าเขียนรูปเก่งกว่าศิลปิน ดั่งอย่างอาจารย์ถาวร ผมคงจะโดนโกรธชนิดควั่นอกหูเลยทีเดียว แต่นี่เป็นลูกสาว ถึงจะเขียนรูปได้เก่งกว่าพ่อจริง ๆ พ่อก็ขมขื่นแหละ เป็นปลื้มไปกับความเก่งของลูกสาว

ถึงตอนนี้คงต้องขอกระซิบบอกความจริงว่า หนูโกกีนีเธอเก่งกว่าปิศาจารของเธอจริง ๆ เพราะรูปเขียนบางชิ้นของปิศาจาร ขโมยเอาบางส่วนจากรูปของลูกสาวใส่ไว้ก็ยังมีเลย

พูดแฉไปแบบนี้ หนูโกกีนีอาจจะไม่ชอบผม เพราะผมไปว่าปิศาจารสุดท้ายที่รักของเขาซึ่งเป็นศิลปินใหญ่แต่ไปลอกรูปของลูกสาว

หนูโกกีนีผมรู้ว่าเธอรักปิศาจารเธอมาก ผมรู้ดีเพราะว่าคราใดที่ผมแกล้งพูด นินทาปิศาจารเธอเข้า เธอจะทำตาแปลกๆ มองผม แล้วผมก็มาประจักษ์ถึงความรักของเธอที่มีต่อปิศาจารเธอมาก ๆ ก็วันที่ผมรับปากว่าจะเป็นคนกล่าวนำให้กับนิทรรศการ

ของอาจารย์ถาวรเมื่อปีก่อน แต่ผมมีเหตุสำคัญที่เอาตัวเป็นๆ มาทำงานไม่ได้ ต้องไปเขียนรูปที่ต่างจังหวัด ผมเลยทำเซอร์ไพรส์ด้วยการอัดสัมภาษณ์ผู้คนรวมทั้งตัวเองลงไปในดิสก์ DVD แล้วเอามาเปิดในวันเปิดนิทรรศการ

ผมแอบไปสัมภาษณ์น้องเพน্থ์ น้องโกกิ และคุณเย็น (แม่บ้าน) ให้พูดถึง (นิнта) อาจารย์ถาวร น้องเพน্থ์ซึ่งเป็นเด็กผู้ชายกำลังวัยรุ่น เขาจึงเฝ้าที่ปะปาได้มาก แต่พอมาถึงน้องโกกิ เธอเกือบจะไม่มีอะไรจะเฝ้า เพราะปะปาของเธอติวพิเศษสุดยอดไปหมด

แล้วเมื่อมาถึงคำถามที่ไม่เข้าทำที่สุดของผมว่า

“โกกิรักปะปามากไหม”

น้องโกกิตาลุกวาว ตอบผมทันทีหลังจากจบคำถามโดยไม่ลังเล

“รักมากที่สุดในโลกเลย”

เป็นคำตอบที่สรุปสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อลูกคู่นี้ได้ดีที่สุดในที่สุด เพราะด้วยความรักบริสุทธิ์นี้เอง เธอได้อุทิศตนเองให้เป็นของขวัญอันน่าตื่นใจอย่างไม่รู้สิ้นของผู้เป็นพ่อ

คาลิล ยิบราน กวีนักปรัชญาชาวเลบานอน กล่าวถ้อยคำอันเป็นอมตะไว้เพื่อสรุปสัมพันธ์ภาพของพ่อและลูกไว้ว่า

“คนทุกคนมีหนี้ระหว่างกัน ด้วยความสัมพันธ์อันพันนึ่ง”

เป็นความจริงที่มีตรรกภาพระหว่างบุคคลทำให้เกิดหนี้ที่ต้องจดจำและชดใช้กันไปชั่วกาลนาน แต่มิตรภาพระหว่างพ่อกับลูกย่อมเป็นหนี้ชนิดถอนตัวไม่ขึ้นชั่วกัลป์ทีเดียว

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการศิลปะของสองพ่อลูกอย่างนี้ พอได้ยินข่าวก็เป็นความชื่นชมชื่นใจในมิตรภาพของความรักที่กลั่นออกมาโดยผ่านการแสดงออกทางศิลปะ เป็นความงดงามทั้งในศิลปะและในความเป็นมนุษย์ เราแทบจะไม่ต้องเข้าไปดูว่างานศิลปะของสองพ่อลูกเป็นอย่างไร ลูกจะเก่งกว่าพ่อ หรือพ่อจะเก่งกว่าลูก ดูจะไม่ใช้ประเด็นสำคัญ

คุณค่าของความเป็นศิลปะอาจเป็นส่วนรอง ในขณะที่สัมพันธ์ภาพของพ่อลูกนั้นโดดเด่นและดึงดูดด้วยแรงของความรักความผูกพัน ในโลกปัจจุบันเรารู้สึกห่างไกลจากหยาดฝนแห่งความรักอย่างนี้มานาน

ท่านรพินทรนาถ ฐากูร ปราชญ์กวีชาวอินเดีย กล่าวถึงคัมภีร์อุปนิษทว่า

“โลกนี้เต็มไปด้วยความชื่นชม ดำรงอยู่ด้วยความชื่นชม คืบเข้าหาความชื่นชม และก็เข้าสู่ความชื่นชม”

ผมขออนุญาตลอกและดัดแปลงคัมภีร์อุปนิษทบทนี้ว่า

“สัมพันธ์ภาพของพ่อลูกที่ผ่านงานศิลปะนี้ ผุดขึ้นจากความชื่นชม ดำรงอยู่ด้วยความชื่นชม คืบเข้าหาความชื่นชม และก็เข้าสู่ความชื่นชมอย่างแท้จริง”

Koki: A Gift from Her Father and a Gift to Him

There are probably two reasons that "Papa" Thavorn Ko-udomvit asked me to write about him and his daughter, Koki (Kirana Ko-udomvit). First, a lot of people know about my own daughter, Toei, who has been painting pictures from the time she was very small, just like Koki. Second, last year I wrote a piece about my daughter and myself for the Father's Day issue of Praew magazine that got a very positive response. Some readers wrote to say that it brought tears to their eyes. Other claimed that it helped them to understand why their husbands distanced themselves from their daughters just as they were becoming teenagers. In fact, this is probably the main reason that "Papa" Thavorn wanted me to contribute something to the program for this father-daughter exhibition.

Of course, I'm honored to do so, and I can see how fitting it actually is. Like Thavorn, I have one daughter whom I love very much. And I've known Thavorn for such a long time, ever since he came to take the exam to enter the Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts, where I was already a teacher. He took a number of undergraduate and graduate courses with me, and

after completing his studies, he became a good friend and colleague in the Graphic Arts Department.

But our relationship isn't just a professional one. Over the years our families have grown incredibly close. When I got married, Thavorn and his first wife helped with the preparations, and when my daughter was born, as (bad?) luck would have it, he saw her face before I did. In all the years we've known each other, I've probably offended Thavorn (more than) a few times. (After all, I am (slightly) older, and I've been a teacher (a bit) longer. So what else can you expect?) But despite these affronts, Thavorn has never retaliated, either physically or verbally. In fact, I'm sure it hasn't even crossed his mind to try. When he married Khun Kanokrat, a lovely and charming woman, all his friends and colleagues were delighted for him, and when their son Phen was born, I remember how happy I was to see the couple's love bear such wonderful fruit. The birth of their daughter Koki a few years later was, for me, an even more joyous event. I couldn't help but recall how overjoyed I'd been at the birth of my own daughter and how surprised I was to see my wife in tears, afraid she'd disappointed me by not having a son. How could

she not know that everything I'd hoped and prayed for had just been given to me? (And if we had more children, I'd want them all to be girls!)

There is something very special about the bond between a father and his daughter. A daughter is a gift from God, sent down from heaven to fulfill a man and keep him in line! I have no doubt that Koki keeps her dad in his place! After all, nothing is more precious to a man than his daughter. A daughter helps to make a man more sensitive. She softens his heart and breaks down the foolish pride that can blind him to his own faults. That little girl riding piggyback on her father's shoulders is a guardian angel, watching over him and keeping him safe. Clear proof of that unique bond is on display here today. That Koki is sharing the limelight with one of Thailand's most eminent painters is little short of amazing. Normally, Thavorn would look down his nose at an artist so glaringly lacking in academic credentials and professional honors. But not in this case. Here, he's happy to cede the spotlight, all because it's his beloved daughter.

Lately, whenever I've met Thavorn in the classroom, the conference hall, or the canteen, and we've had

a couple of free minutes, he has opened up a folder and shown me some of his daughter's pictures. They really are quite impressive, and when I tell him so, he proudly boasts, "My daughter did them!" In fact, many people are struck by the energy and originality of Koki's pictures, but no one could ever be as generous in their praise and enthusiasm as her father. When his daughter is with him, "Papa" Thavorn will plead with her to draw something, and like most children, sometimes she'll comply and other times she won't. (Koki has drawn my picture, too.) One day I asked Thavorn whether he'd ever wheedled and cajoled one of his students to draw like that. He told me that the only person he would ever do that for was his daughter.

At times I try to provoke him. "Your daughter's a better artist than you are!" And of course, if I said this about any other kid, smoke would start pouring out of his ears, but because it's Koki, Thavorn just beams. He couldn't be prouder. In fact, though, Koki really is a better artist than her dad sometimes, given that he has taken to stealing some of her ideas for his paintings. But I suppose that Koki would get angry if she heard me say that. No one is allowed to say bad things about her

beloved father. In her eyes, he can do no wrong. He's a great artist, you know. Koki, there's no need to tell me how much you love your dad. Whenever I make a wisecrack about him, you get this disapproving look on your face and all your love for him comes shining through. Maybe you remember the time I promised to speak at the opening of one of your father's exhibitions last year. But because of obligations upcountry, I wasn't able to attend. As a surprise, I decided to talk with some people close to Thavorn (myself included), record the interviews on a DVD and have it played at the opening of the exhibition. I interviewed his son Paint, his housekeeper Khun Yaen, and Koki. Paint is a teenager and didn't mind gossiping about his father, but Koki had almost nothing to say. To her, her father is a god. The most ridiculous question I asked was this: "Koki, do you love your father very much?" Her eyes flashing, she answered without a moment's hesitation: "More than anything else in the world." It was an answer that summed up the nature of their relationship better than any other words ever could. It was an expression of the purest love. She is entirely devoted to him, and he to her.

In the immortal words of the Lebanese poet-philosopher, Kahlil Gibran: "We are all bound to one

another by the ties of family." It is especially true of fathers and daughters. While friendship can forge bonds that last a lifetime, there is something much stronger about the bonds between a father and his children.

When I first heard about this father-daughter exhibition, I thought, "What a wonderful idea! Expressing their love for each other through the medium of art!" Seeing the pictures themselves becomes almost secondary, and deciding who's the better artist misses the point completely. Compared to the love that joins a father and his daughter, art and artists take a back seat, especially in a time like today, when the world has been thirsting for love for so long.

About the Upanishads, the great Indian poet-philosopher Rabindranath Tagore wrote: "This world arose from love; it exists for love; it seeks love, and it merges with love." With the poet's permission, I would like to amend the verse thus: "The father-daughter relationship expressed in these works of art arose from love, exists for love, seeks love, and merges with love."

Pishnu Supanimit

Rama IX Art Museum Foundation

สี่เส้นสานสัมพันธ์วันครอบครัว

วันหนึ่งขณะที่ผมกำลังนั่งทำงาน Drawing อยู่ในสตูดิโอ นั้น ลูกสาวตัวน้อยของผมเข้ามาพัวพันขณะทำงาน ผมเองไม่ทราบจะหาวิธีการอย่างไรที่จะหยุดให้เขาสงบอยู่เคียงข้างได้ หนทางแรกที่คิดได้ขณะนั้นคือ หากกระดาษและดินสอให้เขาได้เขียนรูปไปพร้อมๆ ผม ซึ่งจะได้ผลดี เขาหยุดนิ่งอยู่กับกระดาษและแท่งดินสอ ถ่านสีเหลี่ยมเล็กๆ ที่ผมยื่นให้ ช่วงเวลาไม่นานนักเนื้อตัวละอะทะ นิ้วมือทุกนิ้วดำเนินได้ถนัดอยู่บนกระดาษปอนด์ที่ผมยื่นให้ ผมดูเขาสนุกสนานเหมือนอยู่กับเครื่องเล่นในสวนสนุก เมื่อผมละวางจากงานของตัวเอง หันกลับมาดูเขากลับอีกครั้งหนึ่ง ก็รู้สึกประหลาดใจกับสิ่งที่เขาแสดงออก เขาเขียนสามที่เป็นแบบของผมได้อย่างที่ผมคาดไม่ถึง เขาไม่เคยเกรงกลัวต่อการแสดงออกที่มีอยู่ในพื้นที่ว่างบนกระดาษเลย แม้แต่น้อย นั่นเป็นเหตุการณ์เมื่อประมาณ 7 ปีที่แล้ว และนั่นเป็นเหตุผลอันสำคัญที่ทำให้ผมเชื่อเสมอมาว่า การแสดงออกเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ของเด็กๆ ไม่ต้องสอนให้เขาทำอะไรมากนักเกี่ยวกับศิลปะ สิ่งที่เราต้องทำอย่างเดียวคือการเตรียมรับความเชื่อมั่นแห่งการแสดงออกของเขา โดยมีวัสดุทางศิลปะให้เขาได้แสดงออก

หลายคนถามว่า ในฐานะศิลปินผมสอนศิลปะให้กับลูกอย่างไร อันที่จริงผมอยากตอบไปว่า ผมแทบไม่ได้สอนอะไรเลยก็คงไม่เคยมีใครเชื่อ จึงบอกไปเพียงว่าจัดเตรียมอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะให้เขาหยิบจับได้ตลอดเวลาแล้ว เขาก็จะวาดรูปทุกครั้งที่เขาอยากจะทำ และพยายามชื่นชมในสิ่งที่เขาทำมันออกมา เพราะมนุษย์ทุกคนจะมีดวงจิตอันพิเศษที่อยู่ในตัว อยู่ที่ว่าเราจะหาแนวทางให้เขาถ่ายทอดออกมาให้ได้อย่างไร ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต ท่านเคยกล่าวไว้ว่า “ทุกคนถึงเส้นชัยได้ด้วยกันถ้ามีลู่วิ่งให้เขาครบทุกคน” ผมให้ลู่วิ่งในลู่อของตัวเอง คือสิ่งที่เขาทำมันมีคุณค่าทั้งหมด ผมไม่เคยไปขวางกั้นเขาในลู่วิ่งของเขาโดยวางกรอบให้เขาทำตามแบบ รูปทรงที่เขาถ่ายทอดออกมาจึงมาพร้อมกับความเชื่อมั่นในการแสดงออก ผมจะพูดกับลูกเสมอว่า “สิ่งที่หนูเห็นแล้วมันถูกถ่ายทอดออกมา มันเป็นสิ่งที่ดีและวิเศษทั้งนั้น เหมือนหนูมีเวทมนตร์ที่เสกมันขึ้นมาได้” สิ่งตามมาที่ผมมองเห็นในตัวลูกก็คือ ความเชื่อมั่นในการแสดงออก ทำให้ก้าวพ้นจากกรอบ มีความเป็นตัวของตัวเองและมีอิสรภาพในการสร้างสรรค์

การแสดงออกที่บริสุทธิ์ที่สุดคือการที่เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ เพราะมันจะถูกแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ฉะนั้นในฐานะที่ผมพยายามให้อิสระในตัวลูกเป็นกรณีศึกษา ไม่สอนเขาในเรื่องรูปแบบประเพณีนิยมในศิลปะเด็ก ผมไม่เคย

บอกว่าต้องเขียน ต้องไม่อย่างนี้สิ เขียนกระถางและแจกันอย่างนั้นนะลูก เพราะรูปทรงที่เด็กเห็นอาจจะเป็นรูปทรงเดียวกันที่เราเห็น แต่เขาไม่จำเป็นต้องแสดงออกเหมือนเรา ซึ่งเราพยายามทำให้เขาเหมือนเราไม่ได้ โดยทั่วไปเราพยายามติกรอบให้เด็กอยู่ในกรอบเหมือนการระบายสีไม่ให้เลยเส้นแบบร่าง และวัดความสำเร็จภายใต้กรอบนั้น ทำได้แล้วก็มอบความสำเร็จให้เด็ก แต่เด็กได้อะไร คำตอบคือไม่ได้อะไรเลยนอกจากพยายามทำสิ่งนั้นให้จบ แล้วศิลปะมันก็จบลงด้วยงานชิ้นนั้น ซึ่งผมว่ามันไม่ใช่ ลักษณะนิสัยทางศิลปะและสุนทรียภาพมันต้องอยู่ในจิต ในรสนิยม ในการก้าวย่างแต่ละก้าวที่จะเติบโตต่อไป ถ้าเราทำให้เขาเป็นคนที่มีลักษณะศิลปินเสียเต็มจะเป็นสิ่งที่ไม่ดีเลย โดยเฉพาะธรรมชาติ มองทุกอย่างเป็นสุนทรียภาพ บางทีเขาอาจจะไม่ต้องทำงานศิลปะก็ได้ ไปทำในอาชีพอื่น ๆ ที่วิถีชีวิตจะนำพาไป แต่ถ้าเขามีรสนิยมก็ไม่ใช่แค่ทางารเห็น แต่พาดพิงไปถึงวิถีคิด คุณธรรม และทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้สังคมนี้ดีขึ้น

ในงานชุด “สี่เส้นสานสัมพันธ์วันครอบครัว” นี้ เป็นผลงานที่ผมและลูกสาวเขียนขึ้นระหว่างพักผ่อนในครอบครัว และไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะมาแสดงในเบื้องต้นได้แต่เขียนเก็บๆ ไว้เหมือนมันเป็นชิ้นส่วนแห่งกิจกรรมในยามว่างและวันพักผ่อนของครอบครัว แต่เมื่อนำมาพิจารณาแล้ว มันก่อรูปความคิดว่าควรจะนำมาแสดง